

O TIO MARCOS D'A PORTELA

Os mandamentos d'o Marcos fora d' airexa, son seis: facer á todos xusticia, non casarse con ninguen, falar o gallego enxebre, cumprir c'o que manda a ley, loitar pol-o noso adianto con entusiasmo e con fé, vestir calzós e monteira per omnia sécula amen.

Teñen os pobos a gala n-o seu lengoaxe falar: fálase chino n-a China, portugués en Portugal, catalán en Cataluña, e n a Alemania, alemán, soílo os gallegosd' agora hastra vergonza lles dá falar a melosa e doce fala que falan seus país.

PARRAFEOS C'O POBO GALLEGO

Ano sétimo

Ourense 7 de Xunio de 1885

Parrafeo oitenta e un

OS MONFORTINOS EN OURENSE.

A múseca d' a nosa vila deu o lus a eso d' as dez d' a mañá unha volta pol-as ruas, avisando d' aquela maneira que logo chegarían a Ourense os entusiastas fillos de Monforte, cobizosos de n-os pagar a visita que lles fixéramos.

N-a estacionalcontrábase un furmigüeiro de xente. Sintíronse os asubios d' a locomotora, e dende aquela encheron os aires o toupar d' as bombas y-os acordes d' a múseca saudando a benvida d' os agardados con ánsa tola.

Os viaxeiros tamen traguían múseca. Aquelo asomellábase a unha festa e non era milagre: festexábase a íntima union de dúas vilas, animadas pol-o rexenerador e vital alento d' o progreso, unidas pol-os afeutos d' a simpatía, e xuntas pra sempre pol-a rede d' un camiño de ferro.

As monteiras andiveron pol-o aire; os vivas a Ourense y-a Monforte enordeceron os ámpitos, e xuntos e ledos, tocando as músecas rebolidoras muñeiras, a xeito de trullada culta, viñemos contra a vila d' as Burgas.

Os ourensas degorábanse por compracelos, y-os homes de mais perendengues e campaiñas deronse présa a saudalos, que si por acá son

fidalgos, fidalgos eran os que d' aló viñan, e fidalgos mais pol-a nova que pol-a vella, por seren. non d' aqueles que se gaban d' as executorias de nobreza e que teñen por miolos n-a chola os papês d' o faramello, sinon d' os que á mais de herdar o señorío, conqueriron unha posicion c' o seu talento, co-a sua honradez e c' o seu traballo.

Dempois de saudar ás autoridades, á prensa y ós centros recreativos, recolléronse pra xantar, e sei d' oubidas que xantaron mellor d' o que nos-outros xantamos n-a endiañada fonda d' a estacion de Monforte, pol-o que me folgo.

Pol-a tarde foron agasallados n-o Liceo-recreo e botáronse brindis que daba xenio escoitálos.

O señor Vaamonde Guitian falou com' un libro e foi saudado con atoadores aprausos; o señor Cornide espicouse con sabidencia e falou co-a galanía qu' acostuman a falar os que teñen o don d' a palabra: novos aprausos. Brindaron ademais os ourensas Garcia Ferreiro, Neira Cancela, Cid e Rodriguez Quesada.

N-os brindis campou o espírito que latexaba n-a reunion: o amor as nosas glorias, o afan pol-o porvir d' a terra, o entusiasmo que brincaba n-os corazóns ó vérense estreitadas por agarimosa aberta y-en honrosa representacion as vilas de Monforte y-Ourense.

Eu cuasementes non sei como lles decir cuanto lles agradezo as acordanzas que de min fixeron, y-a honra que me dispensaron ô visitárenme n-a miña probe chouza ô son d' a nosa crásica muiñeira.

Dios diante, xa virá tempo en que o arrangallado petrucio d' a Portela pódia mostrarlles o cariño que lles ten y-a gratitú que lles debe.

O martes n-o tren d' as seis d' a mañá emprenderon o viaxe de volta, sendo saudados e despedidos pol-os moitos e bós amigos que por acó deixan.

Depois de falarmos d' o viaxe, ven á conto que botemos un parrafeo sobre d' as secuencias.

Algús polos d' Ourense sentiron estranías por non veren á ningunha rapaza de Monforte. ¿Eu non-o dixen? Xa se conece que lles botaron o gancho ou que os colleron n-as redes d' o amor dende que pol-a vez primeira, por boa ou por mala fada se miraron n-o espello d' os ollos d' as monfortinas, que lostregan pracer e que alampañan felicidade.

Outros advertiron que os músecos de Monforte traguían n-a súa compañía unhas mociñas de muradana e dengue, que ¡xá! ¡xá!, e pasmáronse de que non perdesen o compás ô teren diante d' os ollos aquela solfa, que ten corchetes por *corcheas*, abermelladas meixelas por *fusas*, bocas pequerrechiñas con lábios de coor de cereixa por *semifusas*, xeitosos talles por *calderós* e ringuilleiras de brancos e miudos dentes por *pentágrama*. N-esta solfa os *compás d' espera* atordoan os nervos, os *mezzo forte* fanlle á un ferver a sangue, y-os *do, re, mi, fa, sol, la*, entálanselle n-o cerebro ou non lle pasan d' as entretelas d' o corazón. Por esa solfa os músecos non rixen nin tocan cousa de gusto non habendo moito *si* con *bemoles* e *sostidos*. Por eso os que solfean n-o amor acostuman á *desafinar* e soltan moitas pifias.

Pra min os músecos de Monforte non desafinaron, porque n-aquela solfa leen de corridas e teñena posta en clave de *do* de peito.

Non faltaron rapazas garridas d' Ourense que pra vengárense d' o ben que lles faloron os seus cortexos d' as fillas de Monforte, desfixéronse en laudes pr' os fillos d' a vila d' o val de Lemus, chegando á sosterse conversas por este xeito.

—Dis que che gustan os de Monforte.

—¡Ven cada mozo que abofellas dá gloria velo!

—¿Seica ch' enchen 'o ollo?

—Enchenllo á calquera que teña gusto porque os hay moreniños, roxos, altos e baixos, e todos xeitosos á escoller.

—Pois ogallá que ch' o enchan de vez.

—Xa que t' anoxas direiche que si m' o enchen ou non, por tí non hey de chamar, e que son dôna de facer o que me praza, e que nada tes que ver c' os de Monforte.

—¡Uy, uy, uy! ¡E ten fumes a monfortina!

—Si son monfortina, millor, fago ben.

—¡Seica, seica!

—¡Si a envexa fora tiña!

—A min non me veñas co-esas, que non lle teño envexa á naide: si che gustan os de Monforte vai pra onda eles, que xa verás o pelo que sacas.

—Millor que c' os d' Ourense, que sondes unhos barballoas, amigos de darvos á valer como si valérades algo.

—Vaite pra Monforte, muller, que malos lobos me non coman si non perdes mais d' o que ganas.

—A tí non ch' hey pedir nada.

—Daráncho alá.

—Eso corre d' a miña conta.

—Vaya, namentres que a palabras vanas...

—Vay e non volvas.

CAMIÑO DE MONFORTE.

(Impresións.)

Ô MEU AMIGO FERNANDO MARTINEZ

I

Desperto ô toque d' a yalba,
d' un pulo brincando fora
d' a cama, vestín apresa
o chaleque y-as zirolas,
lavei ben con auga fresca
o coiro, por mor d' a roña,
y-a prevencion un caxato
collin pra tornar as moscas.
A un bô cazolo de leite
cheo á cugulo de sopas
en menos que dura un credo
dinlle fin e dinlle conta;
logo, unha aperta ôs d' a casa
y-espreguizando con forza
baixei de catro alancadas,
largo un xuco, ábrese a porta,
e pol-as ruas d' Ourense
faguendo puntos de xota,
camiñei pra Peliquin
pê ante pê e chouza que chouza.
Chego á estacion sin alento,
alcontro alí a miña tropa,
merco por vinte cadelas
un primeira d' os d' a cola,

e cando me vin n-a xaula
 saquei o caris pra fora
 pra mirar o que pasaba
 y-enteirarme ben d' as cousas.
 Lampantís que se derrangan
 con caixós de vinte arrobas
 que levan, dende d' o muelle
 ós forgós riba d' as costas;
 señores feitos apresá
 que tran sombreiro de copa
 pra viaxar, madamas cursis
 con mais estrigas de estopas
 que freba baixo os aramios
 conque fan crecer as popas.
 Algun qu' outro cura vello
 que suou a gota gorda
 n-o cabalo d' as suas pernas
 ô rubir d' o Ponte a costa.
 Os empregados d' o tren
 moi tesos e de parola,
 sin diñeiro n-os bolsôs
 anque cheas d' ouro as gorras.
 Homes co-a cara mais negra
 q' un tizon, co-as brusas soltas,
 y-unha aceiteira n-a mau
 botándolle pringue às rodas;
 rapaces d' eiquí pr' alí,
 pol-o anden a xente tola
 dando tumbos por rubir
 ós wagôs, péchanse as portas,
 préndese o convoy á mánica,
 o pito d' o xefe soa,
 y-ouzo á algús d' os compañeiros
 que din por baixo e con sorna:
 «¡Qué bõ pito ten ese home
 e conque xeito ch' o toca!»
 Por fin empezan os focas
 á turrar pol-a gayola
 que leva dentro us paxáros
 que poden pasar por troitas;
 rascó un misto, lió un xaruto,
 alcendo, gano unha volta
 e voume pra outra vidreira
 pra ver ben o qu' hay por fora.
 Vai o Miño á nosa veira
 sacudindo as espumosas
 guedellas de brancas linfas
 con malencónica sona,
 mais q' unha cinta de prata
 asomellando unha cobra
 que s' arrastra con priguiza
 entr' os árbres y-entr' as lomas.
 Cantan n-o aire as cotrolías
 e n-os carballos d' as touzas
 os pasallás y-as papuxas,
 os paporubios y-as rolas.
 Eiquí viñas, aló outeiros,
 lonxe casas, preto pombas
 qu' andan pol-o chan ós vérmes,
 ou que n-os regatos mollan
 as prumas, mentras se catan
 c' o pico, y-en tanto soan
 a esquila que leva o boi

encolgada baixo as cornas,
 as campás d' as eremidas
 repinicando con forza,
 os aturuxos d' a enfeitá
 y-as cantiguiñas d' as mozas.
 ¡Qué limpo o espacio sereo!
 qué de cheiros e d' aromas,
 qué de paxáros chiando,
 n-o ceo que de nubes roxas,
 qué amanecer tan garrido,
 ¡qué alborada tan hermosa!
 Xá os Tres-Rios. Logo un ponte
 por onde van muxidoras
 augas d' o Bubal, d' o Miño
 e d' o Sil con ansia tola
 cantando a resurreucion
 d' a patria que estivo morta.
 Mais lonxe, que natureza
 tan grande e maravillosa!
 Penedos esnaquizados
 qu' os altos picoutos croan,
 como corpudos xigantes
 que dormen, anque non roncan.
 sonos qu' arrulan as augas
 con cantigas misteriosas.
 Aló o mosteiro de pedra
 sin frades e sin salmódias,
 cal un cadavre pudrindose
 entr' a retama y-as fopas.
 Por total-as partes vértegos
 n-o qu' os ollos avizoran
 en riba, en baixo, as ladeiras,
 o mesmo n-as simas fondas
 d' os precipicios qu' o Sil
 fende, racha, fura e corta,
 que n-as moles xigantesas
 de peñascos e de rocas,
 que n-as montanas abruptas,
 que n-as medoñentas sombras
 d' as escuras fondanadas
 ond' as augas que s' agolpan
 n-o estreito e retorto cauce
 braman, ruxen, silban, loitan.
 Parês qu' o Sil vai dicindo
 s' eiquí cás, eiquí t' afogas,
 e de sesos esmiolados
 parês que falan as lousas,
 qu' alí o rio todo e fauces
 y-os abismos todo bocas.
 N-aquel soberbio escenario
 tan xigante e poderosa,
 tan enerxica e subrime
 a natureza se mostra,
 esperta aquil panorama
 admiracion tan fonda,
 que entr' as quenturas d' a sangue
 san às presas as vágoas.
 Anque Dios tivera empeño
 non teria, en cambeo, forzas
 pra faguer como Galicia
 outra terra mais hermosa.
 N-aquelas serras salvaxes
 que de penedos se croan,

ô través d' as fendiduras
talladas n-a rêxa lousa,
aló n-as noites d' inverno
entr' as bretemas y-as sombras,
que sobrimos armonías
as qu' os vendavales forman
ô retorcerse con furia
d' as montanas pol-as gorxas.
Dando saltos pol-os rios
furando montes e rocas,
dende un abismo a outro abismo
o tren por alí galoupa
asobía que asobía
e resolla que resolla,
e co-as brancas cris de fume
ô vento d' o espacio soltas.
¡Hurra Galicia o progreso
xa te alumia, nai chorosa!

ALBERTO G. FERREIRO.

O TIO MARCOS EN CASTRELO.

De vello gaiteiro, dice o noso refran, y en min cumprese abondo, pois anque xa dende rapaz fun sempre un trasno, canto mais me vou achegando á verlle as barbas ô noso señor San Pedro, mais prêsa me da de troulear e darlle gusto ô corpo, que é o que se saca d' este mundo qu' ô cabo á de quedar en maus d' unhos cantos barafullas.

Por esto e c' o gallo de contar ôs meus amigos de monteira ô que pasa pol-a terriña, percuro total as somanas dar unha volta por eses centeos de Dios, e vou sempre á parar á casa d' algun compañeiro de runflas e trulladas, que, Dios diante, en ningures me faltan.

O 25 d' o derradeiro mes fun á dar c' os meus ôsos pecadores—que pecadores, e moito, son os meus ôsos, y-a carne tamen—fun a dar, digo, alá preto d'a estacion de Barbantes, n-a casa d' un petruccio con quen teño corrido moitas. Agasaloume aquel homiño, como fan todos con este probe vello, e mentres despachabámos un lacon com' a roda d' un carro, empuxando os bocados pol-a gorxa adiante con bós tragos d' un morapio d' o país capaz de rezusitar a Lazaró por segunda vez, díxome:

—¿Voste estivo en Santa Maria de Castrelo, tio Marcos?

—Non abofellas, e sintollo ben, pois teño ou-

bido qu' é terra de boas rapazas, y-algunha de por alá me ten feito cóxegas n-o carroló.

—Eso créollo ben, que voste sempre foi un Xan por entr' elas, dito sea sin faltarlle á retesía que se lle debe. Mais unha vez que non conece aquela terra, mañá voulle a dar ese gusto, e verá de camiño unha cirimonia, como nunca outra lle pasou pol-os ollos, y-ansí Dios me salve como me ha de dar as gracias. Xa vexo qu' abre voste a boca pra preguntarme, pero por hoxe non lle digo mais. Conque botémol-o último vaso e vámonos ás pallas que s' hay qu' erguer cedo.

E meu dito, meu feito. Cantaban os galos pr' o día cando saltamos d' a cama e vestímonos de prêsa. Mentras agardabámos pol-o barqueiro pra que n-os pasase, oubimos n-a beira d' o Miño unha xunta de rás que, pol-os berros que daban, debían estar pedindo un rei, como n-os tempos de *San Esopo*, cousa que solo ás rás se lles pode acurrir agora. Os paxáros, armaban tamen n-as silveiras unha alqueirada, que me recordou unha vez que, estando n-os Madriles, leváronme ô Congreso onde habia un belen de mil xuncras porque un deputado d' a oposicion chamáralle a un ministro burro, ou cousa pol-o estilo. Digo, pois, qu' os paxáros celebraban tamen a sua sesion borrascosa, y alá, dende a cima d' un carballo, un cuco, semellábase ô conde de Toreno, perdoando a comparanza, como si tratase de pór orde c' o seu *cu-cu* perpetuo, a modo de campaña presidencial.

O sol namentres erguíase tras d' un monte, parecido a un grobo d' os que botan n-o San Roque d' Ourense y-os campos por onde íbamos camiño d' a estacion, cheiraban amorosamente a froles com' un fato de señoritas.

Cando chegamos a Barbantes oubimos ô lexos rinchar os cabalos d' o tren, qu' abofellas deben ter bos pulmós, pois de tan lonxe se sinten. Eu metinme n-un d' aqueles coches cheo de medo, e botando de menos ô meu burro, qu' anda pouco pero pareceume sempre mais seguro, y-eso que algunhas veces tenme chimpado pol-as orellas.

En Ribadávia botamos un tao pra non esmo-recer n-o camiño, y-a cuasalidá qu' en todo se mete fixo que caise n-as miñas maus un libro d' un zuruxano, cheo de recetas, entr' as que me chamaron a atencion duas. Unha d' elas era pr' abrandar o peito y-*esgarrar pol-a boca*, que me fixo pensar moito si se poderia esgarrar por outra parte, sin que por tanto cabilar me fose posible sair d' a miña dubida. A outra receta dicía o libro qu' era pr' os *infartos d' as gandulas*... ¡Alabado sea Dios que todol-os días n-os fai deprender algo novo! Eu sempre coidei qu' esas probes mulleres, curábanse co-as mesmas meiciñas qu' a xente de ben, y- agora resulta que non é certo.

Saimos d' a vila d' o bô viño, e pra chegar á barca de Santa Maria tivemos qu' atravesar o monte de San Payo de Ventosela. O sol caía á promo sobre nós, derreténdonos os miolos si cicais os tiñamos, que non-o sei ben, pois d' outro modo non andariamos á tales horas por aqueles andurriales. Eu non sabía que facer de min: c-a

monteira posta non podía acoubar, porque levaba unha nova de moito abrigo, que me fixo unha costureiriña qu' agora traballa en cousas d' home, e n-as miñas ténoa empregado moitas veces pol-o ben que me sirve. Pois si me quedaba co-a cachola ó sol, com' a probe xa non ten media dúcea de pelos n-a sua redondez toda, era cousa de quedar abafado n-a mitá d' o camiño. En fin, mal como pudemos chegamos á barca, pasámol-o río, e cando estábamos d'o outro lado, topamos c' un gran fato de xente diante d' a qu' iba un crego.

—Estes seica tamén van á festa—díxenlle ó meu compañeiro.

—Ese é o *Porrondon*—contestoume.

—¡O *Porrondon*!

—Vosté mire e cale, e vámonos detrás, que xa lle dixen qu' iba á ver cousas boas. Naméntres sepia que toda esa xente é d' a parroquia d' Arnoya, e qu' ademais d' o crego qu' alí vé, vai tamen o Auntamento en corporación.

Anque xa rabiaba de curiosidade, calei e seguimos o noso camiño. Preto d' a eirexa de Santa Maria de Castrelo, agardaban os d' aquela parroquia que levaban en procesion a sua Virxe. Chegaron os d' Arnoya ó cruceiro de pedra, e sin mais nin mais agarraron us as andias onde iba a imaxe, puxéronse outros en ringla, outros comenzaron á queimar foguetes, e non faltou quen subise á torre e botase as campás á vuelo. O crego de Santa Maria, namentres, despoxabase d' a capa pluvial y-entregáballe tamén ó d' Arnoya. Dempois seguiu seu camiño a procesion hastr' a eirexa, onde se cantou unha misa.

Eu estaba feito un parvo, vendo aquilo. Teño caneado moito pol-as congostras pátreas; tod' a miña vida fun amigo de ver terras novas y-enteirarme d' as costumes de cada país; e como meus anos son xa moitos, moita é tamén a miña esperencia; pero xúrovos por estas qu' eiquí vedes, meus amigos, que de todol-os usos e tradicións d' a nosa Galicia, tan rica d' us e d' outras, nada me causou tanta estraneza com' o diaño d' o *Porrondon* de Santa Maria de Castrelo. Porque eso de permitir os veciños d' unha parroquia que veñan xentes alleas co-as suas maus lavadas—s' é qu' as lavaron aquel día—e s' apoderen por unhas cantas horas d' a eirexa, d' os santos e pouco menos que d' o lugar enteiro, e cousa que, de non vela, non-a houbera creído, anque m' a pasasen por escritura diante notario.

Mais tarde soupen qu' algunha vez non se fixo todo aquilo sin que se desen por ambas partes boas lufiadas, pero nin por elo se suspendeu a tradición que ven xa de muy lonxe segun me dixeron, e que d' o seu orixen cóntanse moitas cousas pro náda de certo se sabe.

Antes de concurir quérovos falar tamén d' unha vella pintura mural que hay n-aquela eirexa. Vese n-ela o Noso Señor n-o medio d' a sua gloria; gardan as portas d' ela san Pedro e san Miguel e por elas entra gran fato de xente qu' á xuzgar pol-o pelaxe deben ser pequenos

contribuentes ou almas de pouco mais ou menos. Mentras tanto vese camiñando pol-o outro lado un rey d' a casa d' Austrea atado con grosas cadeas, que levan camiño d' o inferno us cantos demos, que deben ser democatrás enxebres pol-o pouco respeto con que tratan a tan gran personaxe. Aquelo consoloume porque sempre se gaba un de que se faga xusticia anque non sea mais qu' en pintura.

Antes de saír de Castrelo leváronme os meus amigos de visita ás casas de moitos d' os veciños d' a aldea, que me fixeron probar tantas castes de tostado, que cando cheguei de novo á Ribadavia e me metin n o tren, quedeime dormido, e mentres o xigante de ferro me levaba voando car' Ourense, eu soñaba qu' o río Miño traguía en vez d' auga viño tostado, e que, sulagando n-el houbera de afogarme, podendo chegar á beira por milagre e dempois de moitos tragos. Cando m' alcontrei n-a miña chouza e n-a miña cama, inda me duraba a pesadela.

Y-o que me duraba era a mona.

XAN VARELA

ó

TIO MARCCS D' A PORTELA.

Cal o tenro paxariño
qu' acurrucado n-o niño
agarda o bico d' a nai,
ansí cheo de temores,
de congoxas e de doores
vos agardaba iste Xan.

Nunca coidei qu' a leutura
d' a vosa sábea escritura
causárame tal pesar,
nin coidei qu' o bicar fora,
sendo cousa que namora,
ourixen de tanto mal.
'O recibil-a sua carta,
pensei—¡mal raxo me parta
si non lle falo verdá!—
que vosté sendo tan vello
atoparía un consello
que me poidera librar.

Dempois d' habela leido
háchome xa convencido
de qu' é inútil meu afán;
pois dime com' un bendito
que vosté sempre foi pito
entr' as polas d' o lugar.

'A volta d' estas esculpas
fáime ver total-as culpas
que cometin ¡probe Xan!
jogallá que non toparas
á rapaza, é que bicaras
millor o rabo d' un can!

Vosté pensa qu' é moi xusto
que pois eu tiven o gusto
teña o gasto que pagar.

Eu tan craro non-o vexo:
¿qué culpa ten o pelexo
d' as cousas qu' o viño fai?

Por estar bêbedo fixen
total-as cousas que dixen,
sin podelo remediar;
pol-o mesmo non é xusto
pagar gasto cand' o gusto
fai se sin ver que se fai.

Dí qu' en concencia non pode
ser solteiro aquel que... rode
c' unha muller pol-o chan;
anque rodei pol-o Outeiro,
eu sigo sendo solteiro
cal me pariu miña nai.

Respeito d' o que me fala
de fuxir, non fora mala
cousa si o podo lograr.
Vosté estése caladiño
á ver si volo d' o niño
ond' o pelexo me vai.

Tod' o teño xa n-a eira
cirigclas e monteira
pr' o martes pol-a mañan.
Namentres chega ese día
de congoxa ou d' alegría
non quero cansalo mais.

Madrid Mayo 1885.

Os periódicos liberás din que o Goberno s' al-
contra morto.

Engánanse porque xuzgan pol-as aparencias.
O Goberno non morreu que dorme: os labregos
conecémolo pol-o forte que ronca n-os consumos.

Deitouse á bartola xa canso de turrar poi-a
corda.

Por eso tampouco Sagasta o deu por morto
n-o poder: inda non lle *bota terra*.

O doutor Ferrán, que vai de viaxe vacunando
o cólera, non se quixo parar n-unha vila onde o
cólera está facendo estrozos.

¿Dí que leva os microbios n-a faltriqueira e
fuxe d' eles?

Esta caste de vacunacion chéirame á cha-
mosco.

¿Si tamén se falsificarán os microbios!

N-a precesion de Corpus d' Ourense non le-
varon este ano os xastres as ándeas d' a Nosa Se-

ñora Santa Maria Madre, seica porque non lles
deron aviso en tempo pra que axeitasen os fracs.

Non tendo de quen botar mau n-aquelas apu-
radas, os que levan os mortos, puxéronse de frac
e colleron as ándeas, e como están afeitos ó rou-
pon y-as caixas d' os difuntos, non gobernaban:
iban como si os levasen arrastro.

Un d' eles pra mollar a gala cicais, andivo
de valdeo pol-as tabernas c' o frac posto, y-a
non ser por un xastre que lle tirou o frac d' o
corpo, xuncras me non leve si aquela noite non
dorme de señorito.

Os fracs d' a cofradia de Santa Maria Madre
xa teñen a sua historia. O mesmo fan servicio
pra ensoñar caciques que lle surten a Canovas
cando ven de viaxe, como pra dar aparencia d'
aristócratas ós que andan pitiscando o viño pol-
as tabernas.

Un tonto de nacemento
dixo rifando n-un pronto:
«si teño un pelo de tonto
que toupe n-este momento.»

E din que aló por Seixalvo
onde socedeu o conto,
que n-o dito aquel, o tonto
non minteu, pois era calvo.

O noso alcalde presentouse n-o Circo ecuestre
de baston de bolras.

As autoridás d' agora non disimulan as afi-
ciós que sinten pol-os caballitos.

O que nos governa mentres
gobernador non nos botan,
ós veciños d' Allariz
privou de que o touro corran
pol-as ruas, con peligro
d' as costelas d' as persoas.
¡Gracias á Dios, don Aurelio,
que fixo unha cousa boa!

O doutor Ximeno dixo no Ateneo de Madrid,
que os microbios, xermen d' o cólera, aséntanse
n-o tubo intestinal.

¿A que ven estonces o sistema d' o doutor Fe-
rrán, con vacunar os microbios pol-o xeito d' as
vexigas?

D' estaren n-o tubo intestinal, non ten volta,
pra facer a vacuna d' os microbios téñense que
valer d' unha xiringa, d' un zurrichote, ou de
cousa así que fincándolle por atrás saya á chorro
por adiante.

Anque veñan por acó eu non deixo que me
vacunen o cólera.

¿Qué vacunen ó demo!

A min non me xiringa naide.

Pol-a mor d' unha criada
o demo fixo n-a Estrada
unha señora inda nova.
A cousa non ten remedio:
á min xa non se m' emboba:
¡anda un amo pol-o medio!

O ministro de Facenda seica nos tomou por
peixes. Cobiza que morramos pol-a boca.

Co-a remexedela que fixo n-os consumos,
imos á pagar os trabucos cuáseque pol-o precio
d' os comestíbles.

D' unha prumada botoulle tres pesos á cada
moyo de viño; que ven á sair á cadela por neto.

D' o demais xa non se fala, porque n-o tocan-
tes á cousas de febra sempre foi maña d' os que
governan espremer o que poden hastra deixar-
nol-os ósos limpos.

Co-esta cáñima o viño vai andar pol-as nubes.

Premita Dios que os rayos se poñan bébedos e
que as chispas d' os rayos entrepecen e cayan
onde á nosoutros nos fan a cama.

N-o Circo ecuestre que s' estabreceu n-a Hor-
ta d' o Concello, traballa un burro que de non
lle daren o tratamento de escelencia e de non lle
sacar o sombreiro, non se move nin fai o que lle
mandan.

A maña é vella.

Ansí conozo eu moitos.

Todol-os personaxes d' o partido liberal foron
tragando a pildora d' a conciliación, feita n-a
farmacia política de Alonso Martínez e Montero
Rios.

O que seica non pode enviala, xuzgando pol-
as carantoñas que lle pon, é o xeneral Lopez
Dominguez.

Non é milagre. ¡Ten entalada n-as gorxas a
carteira de Guerra!

A non ser que a trouse...

A *Groma*, periódico satírico de Madril, trae
en caricatura a figuranza d' os nosos peisanos
D. Luciano Puga e D. Aureliano Linares Rivas,
c' o gallo d' o lio que n-o Congreso armaron pol-
a mor d' unha horta.

Os dous diputados gallegos aparecen de zo-
cos. Erro d' o dibuxante; porque un d' eles, Li-
nares Rivas, xa se puxo as betas co-a cesantía
de ex-ministro.

O de Puga aparés enterrándolle hastr' os
figados un puñal ó de Linares, que deita sangue
á chorro d' a ferida.

Como groma e como sémellanza d' o que pasou
pode colar. O que non cola son aqueles que n-a
caricatura veñen c' unha paviola pra levantar o
morto.

E digo que non cola porque n-a loita caíu por

terra D. Aureliano, pero non-o ergueron nin s'
ergueu ainda.

Non sei que xuncras fan n-o dibuxo nin que
tocan algúis que tocan o violon. ¡Como non sean
os redautores d' *O Anunciador* d' a Cruña!

CORREO D' O TIO MARCOS.

D. F. V. G., Meda.—Recibin seis réas pol-a
sua suscripción hastra fin d' Agosto.

D. P. P. S., Merens.—O mesmo.

D. A. B., Laza.—Recibin tres pesetas pol-a
sua suscripción hastr' os derradeiros de Setembre.

D. G. X., Estrada.—Recibin unha libranza de
tres pesetas pol-a sua suscripción hastr' os derra-
deiros de Novembre.

D. X. G. S., Mondoñedo.—O mesmo.

D. P. V., Monforte.—Recibin catorce réas
pol-a sua suscripción hastra fin d' este ano.

D. A. P. R., Monforte.—O mesmo.

D. F. V. M., Monforte.—O mesmo.

D. G. P. A., Monforte.—Sober.—O mesmo.

D. D. G., Monforte.—O mesmo.

D. R. G. G., Monforte.—O mesmo.

D. M. G., Arzúa.—Recibin unha libranza de
seis pesetas pol-a sua suscripción hastr' os derra-
deiros de Marzo d' o ano que ven.

D. M. A. R., Monforte.—Recibin dazaoito réas
pol-a sua suscripción hastra fin d' este ano.

D. A. R. S., Monforte.—Recibin tres pesetas
pol-a sua suscripción hastr' os derradeiros d'
Agosto.

D. G. S. T., Monforte.—Recibin catorce réas
pol-a sua suscripción hastr' os derradeiros d' este
ano.

D. T. L., Monforte.—Recibin seis réas pol-a
sua suscripción hastr' os derradeiros d' Agosto.

D. C. C. de V., Monforte.—O mesmo.

D. X. S. V., Monforte.—Recibin catorce réas
pol-a sua suscripción hastr' os derradeiros d' es-
te ano.

D. C. S. G., Monforte.—O mesmo.

D. R. D. V., Monforte.—Recibin seis réas
pol-a sua suscripción hastr' os derradeiros d'
Agosto.

D. E. Q. G., Monforte.—O mesmo.

D. T. S. C., Monforte.—Recibin catorce réas
pol-a sua suscripción hastr' os derradeiros d' es-
te ano.

D. M. V., Monforte.—O mesmo.

D. F. A., Monforte.—O mesmo.

S. P. d' o C. de Monforte.—O mesmo.

IMPRESA D' O ECO D' OURENSE,

O TIO MARCOS D' A PORTELA

PARRAFEOS GALLEGOS

Sai á luz en Ourense todol-os domingos en oito páxinas en fólío, contendo artigos de costumes, poesias, efemérides, cantares e contos d' o país gallego.

SUSCRICION

Seis réas cada tres meses.

ADIMINISTRACION

Alba, 15, Ourense.

O pago d' as suscriçións é por adiantado.—Os números soltos véndense á dez centimos de peseta.
—Os pagos faranse en letras d' o xiro.

A COMPETIDORA D' A NEVE

GRAN FRABICA DE GASEOSAS,

OURENSE—Rúa de San Miguel, 16, baixo, conserxería d' a Union—OURENSE

Non terlle medo a raxeira
d' o sol, nin tampouco ó cólera
namentres haxa n-a Union
os sifós de gaseosas;
con levar n-a faltriqueira
dez cadelas en dez rodas,
pidir un sifon, e darlle
a un gancho que ten á volta,
pol-o canuto dianteiro
sai un auga que consola,
é fresquiña como a neve
unque parés que afervoa:
fai ó bebela, n-os labeos
non sei que xuncras de cóxegas,

que parés que os anxeliños
as maus n-os poñen n-a boca;
tanto n-os refresca e prace
cando pasa pol-a gorxa,
que asemella a auga d' o ceo
que por embudo n-os botan,
e cai d' un xeito n-o estomago
qu' o refrixera e conforta.
Non houbo un home n-o mundo,
que bebendo gaseosa
mórrese de indixestion
ou sentise a sede loba.
porque vos é unha bebida
que com' ela non hay outra